

Straż Miejska Wrocławia
ul. Na Grobli 14/16, 50-421 Wrocław

tel. 071 347 16 35, fax. 071 347 16 34
straz@smwroclaw.pl

Wrocław, dnia 25.04.2024 r.

WW.1114.1.2024.PS

Sz.P.
Piotr Kędziora
Dyrektor
Kancelaria Sejmu – Biuro Legislacyjne
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Dotyczy: zatrudnienie strażnika gminnego z pominięciem szkolenia podstawowego

Szanowny Panie Dyrektorze!

Zwracam się z prośbą o potwierdzenie, że słusznym jest pogląd o możliwości zatrudnienia strażnika gminnego, odchodzącego na emeryturę, na stanowisku strażniczym, bez konieczności uczestniczenia przez niego w szkoleniu podstawowym kończącym się egzaminem w sytuacji, gdy posiada on odpowiednie przygotowanie do pracy w straży.

Uzasadnienie

Stan faktyczny jest taki, iż funkcjonariusz Straży Miejskiej Wrocławia został zatrudniony w tut. jednostce w dniu 1 lipca 1993 roku. Pracował nieprzerwanie. Z dniem 5 lipca 2024 roku planuje przejście na emeryturę. Wyraża wolę podjęcia pracy u dotychczasowego pracodawcy od dnia 8 lipca 2024 r.

W myśl art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (dalej u.s.g.) strażnika zatrudnia się **po raz pierwszy** na czas określony nie dłuższy niż 12 miesięcy, w ramach którego odbywa on szkolenie podstawowe. **Zarazem na zasadzie art. 25 ust. 4 u.s.g. dopuszczalne jest odstąpienie od tego rodzaju zatrudnienia w uzasadnionych przypadkach, jeżeli posiada pracownik odpowiednie przygotowanie do pracy w straży.**

Celem wyinterpretowania z przywołanego przepisu treści normy prawnej nieodzowne jest wskazanie, iż szkolenie podstawowe powiązane jest jedynie z zatrudnieniem na czas określony. To w jego ramach odbywa się szkolenie. W sytuacji, gdy aktualizuje się przesłanka do zatrudnienia strażnika gminnego na czas nieokreślony, odpada konieczność szkolenia.

Nieodzwonne jest przy tym, z uwagi na precedensowość tej sprawy, odwołanie się do norm wynikających z ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (dalej u.p.s.).

Straże gminne są wszak jednostkami organizacyjnymi gminy, z art. 32 u.s.g. wprost wynika stosowanie przepisów o pracownikach samorządowych, stąd możliwym jest dokonanie wykładni art. 25 u.s.g. poprzez analogię do odpowiednich przepisów u.p.s.

W art. 16 i 18 u.p.s., zwanej pragmatyką samorządową, uregulowane zostały szczególne zasady nawiązywania stosunku pracy z pracownikami samorządowymi zatrudnionymi na podstawie umowy o pracę. Do problematyki nawiązywania stosunków pracy w samorządzie terytorialnym w zakresie nieuregulowanym w pragmatyce samorządowej ma zastosowanie przede wszystkim kodeks pracy oraz inne przepisy prawa pracy, które stosuje się do wszystkich pracowników pozostających w stosunku pracy w naszym kraju.

Posiłkować się można przy tym odpowiedzią z dnia 29 kwietnia 2016 r. na interpelację poselską nr 341 w sprawie stosowania przepisów ustawy o pracownikach samorządowych, udzielonej przez podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, w treści której wyjaśniono, iż *osoba, która była już wcześniej zatrudniona na stanowisku urzędniczym w którejkolwiek z jednostek wymienionych w art. 2 u.p.s.* (tu: strażnicy straży gminnych/miejskich jako pracownicy jednostek organizacyjnych gminy), *na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony (przy czym nie jest tu istotny okres zatrudnienia) albo na podstawie umowy o pracę na czas określony, dłuższy niż 6 miesięcy, **nie należy do kategorii osób podejmujących po raz pierwszy pracę na stanowisku urzędniczym**, w tym na kierowniczym stanowisku urzędniczym, w jednostkach wymienionych w art. 2 u.p.s.* Dotyczy to zarówno przypadku, gdy osoba taka podejmuje pracę w innej niż dotychczasowa jednostce spośród wymienionych w art. 2 u.p.s., jak i podniesionego w wystąpieniu Pana Posła przypadku, gdy osoba taka jest ponownie zatrudniana w tej samej jednostce organizacyjnej np. po okresie przerwy. W obu tych przypadkach osoba taka nie spełnia bowiem przesłanki braku zatrudnienia w jednostkach wymienionych w art. 2 u.p.s. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo na podstawie umowy o pracę na czas określony, dłuższy niż 6 miesięcy, a zatem nie dotyczy jej przewidziany w art. 16 ust. 2 u.p.s. wymóg zatrudnienia na czas określony, nie dłuższy niż 6 miesięcy i związany z taką formą zatrudnienia obowiązek odbycia służby przygotowawczej oraz zdania egzaminu kończącego tę służbę.

Dodatkowo należy podkreślić, że osoba wskazana w wystąpieniu była zatrudniona na czas nieokreślony oraz nie odbyła służby przygotowawczej, ponieważ wówczas nie obowiązywały ww. regulacje. Ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2009 roku i wobec powyższego w przypadku zatrudnienia osoby, legitymującej się stażem pracy na stanowisku z kategorii „urzędniczych” w jednej z jednostek, o których mowa w art. 2 u.p.s. nabytym przed wejściem w życie ustawy, dyspozycja wskazująca na konieczność odbycia służby przygotowawczej zakończonej zdaniem egzaminu z wynikiem pozytywnym wydaje się – względem tej osoby – nie mieć zastosowania.

Zarówno wskazany w odpowiedzi na interpelację pracownik samorządowy zatrudniany po raz pierwszy odbywa służbę przygotowawczą, kończąca się egzaminem, jak i strażnik gminny zatrudniany po raz pierwszy odbywa szkolenie i przystępuje do egzaminu.

Każdy z nich zwolniony jest zatem z tych obowiązków wtedy, gdy zatrudniany jest ponownie.

Tak samo w piśmie z dnia 6 sierpnia 2009 r. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (BMK-0660-e:1693/2009/PO):

*Przez osobę podejmującą **po raz pierwszy** pracę na stanowisku urzędniczym rozumie się osobę, która nie była wcześniej zatrudniona w jednostkach samorządu terytorialnego na czas nieokreślony albo na czas określony, dłuższy niż sześć miesięcy i nie odbyła służby przygotowawczej zakończonej zdaniem egzaminu z wynikiem pozytywnym.*

W odpowiedzi na pytania dotyczące interpretacji przepisów ustawy z 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz.U. nr 223, poz. 1458) informujemy, że w pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na brzmienie art. 16 ust. 3 przywołanej ustawy. Zgodnie z nim przez osobę podejmującą po raz pierwszy pracę, o której mowa w art. 16 ust. 2 (a więc aplikującą na stanowisko z kategorii urzędniczych) rozumie się osobę, która nie była wcześniej zatrudniona w jednostkach, o których mowa w art. 2, na czas nieokreślony albo na czas określony, dłuższy niż sześć miesięcy i nie odbyła służby przygotowawczej zakończonej zdaniem egzaminu z wynikiem pozytywnym.

Istotne bowiem jest to, że służbę przygotowawczą organizuje się dla pracownika w czasie trwania zawartej z nim umowy o pracę na czas określony (nie dłuższy niż sześć miesięcy, czyli faktycznie pierwszej umowy o pracę związanej ze stanowiskiem o charakterze urzędniczym - patrz art. 16 ust. 2 tej ustawy).

Wobec powyższego przyjąć należy, że możliwe jest zatrudnienie strażnika na czas nieokreślony, z pominięciem tak zatrudnienia na czas określony, jak i szkolenia podstawowego, skoro posiada doświadczenie nabyte w trakcie kilku dekad pracy, w tym jako kierownik referatu wykroczeń.

Na marginesie można wskazać, że strażnicy rozpoczynający pracę w strażach:

- w oparciu o art. 23-24a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. (w wersji obowiązującej do dnia 31 grudnia 1997 r.),
- czy też później, już w trakcie obowiązywania ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych, jednak przed jej nowelizacją dokonaną ustawą z dnia 12 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy o strażach gminnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 130, poz. 1190), którą podniesione zostało znaczenie szkolenia podstawowego strażników poprzez określenie m.in. Zakresu programu szkolenia oraz warunki i zakres udziału w nim Policji,

posiadali kwalifikacje wystarczające do pracy w tych jednostkach gmin, przez co,

na zasadzie praw nabytych nie byli obowiązani przechodzić szkolenia podstawowego na nowych zasadach. Zdobyte przez nich zaświadczenia, świadectwa bądź wpisy do akt potwierdzające właściwe przygotowanie, są równoważne świadectwom wydanym po wejściu w życie ustawy zmieniającej z dnia 12 czerwca 2003 r., czyli na podstawie, uprzednio, rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 stycznia 2004 r. w sprawie szkolenia podstawowego strażników gminnych (miejskich) Dz.U.2004.14.127 z dnia 2004.01.30, a obecnie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie szkolenia podstawowego strażników gminnych (miejskich), Dz.U.2017.1511 t.j. z dnia 2017.08.08 (§ 14. Świadectwa ukończenia szkolenia podstawowego wydane na podstawie dotychczasowych przepisów zachowują swoją ważność).

Celem utwierdzenia w prawidłowości wyrażonego w niniejszym piśmie stanowiska nieodzowne jest uzyskanie wykładni autentycznej, stąd zwracam się do prawodawcy jak na wstępie.

Z poważaniem

KOMENDANT

Piotr Kościelny

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a WW
3. KD
4. WO
5. mgr Artur Hołubiczko
Prefekt Krajowej Rady Komendantów
Straży Miejskich i Gminnych
Rzeczypospolitej Polskiej
smiejska@czestochowa.um.gov.pl
6. Unia Metropolii Polskich
biuro@metropolie.pl

Załączniki:

- skan pisma, znak DAiN-VI-026-27/11 z kwietnia 2011 r., Departament Analiz i Nadzoru MSWiA

Sprawę prowadzi: naczelnik oddziału Piotr Szereda

Warszawa, dnia kwietnia 2011 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
DYREKTOR
DEPARTAMENTU ANALIZ I NADZORU

Jacek Zalwski

DAIN - VI - 026-27/11

SZKOLENIE

PODSTAWOWE

Pan
Sławomir Wasilczyk
Dyrektor Generalny
w Łódzkim Urzędzie Wojewódzkim

W odpowiedzi na pismo ZK-168.7.2011.SM dotyczące prośby o wskazanie, jak kształtował się obowiązek szkolenia podstawowego strażników gminnych (miejskich) na przełomie 20 lat funkcjonowania straży gminnych (miejskich), uprzejmie przedstawiam stanowisko w sprawie.

Funkcjonowanie straży gminnych (miejskich) znajduje swój początek w *ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji* (Dz. U. Nr 30, poz. 179), gdzie w art. 23 ust. 1 ustawodawca wskazał, że burmistrzowie i prezydenci miast mogą, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, tworzyć umundurowane stráže miejskie.

Jednocześnie, *rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 listopada 1990 r. w sprawie szczegółowych zasad współpracy Policji ze strażami miejskimi oraz zakresu nadzoru fachowego i pomocy udzielanej tym strażom przez Komendanta Głównego Policji* (Dz. U. Nr 24, poz. 492) w § 4, wskazywało, że strażnicy straży miejskich mogą być szkoleni w ośrodkach szkolenia Policji, na warunkach ustalonych przez Komendanta Głównego Policji. Przepis § 5 rozporządzenia wskazywał natomiast, że komendant wojewódzki Policji, na wniosek komendanta straży miejskiej, zapewni fachową kadrę do prowadzenia specjalistycznych szkoleń funkcjonariuszy straży miejskich oraz, że Komendant Główny Policji, w ramach nadzoru fachowego nad strażami miejskimi, może zarządzić kontrolę umiejętności zawodowych tych funkcjonariuszy.

Funkcjonowanie powyższych przepisów w praktyce oznaczało delegowanie strażników miejskich na szkolenia do szkół i ośrodków policyjnych. Szkolenia organizowane były również przez komórki organizacyjne komend wojewódzkich Policji, w tym rochu drogowego, czy prewencji. Ukończenie przedmiotowych szkoleń potwierdzane było albo wydaniem przez właściwy organ Policji zaświadczenia o ukończeniu szkolenia, albo jedynie wskazaniem zakresu szkolenia, tematów i liczby godzin.

Z uwagi na fakt, że przepisy nie obligowały organów Policji do wydawania określonych wzorem dokumentów potwierdzających fakt ukończenia szkolenia, często strażnik gminny (miejski) nie otrzymywał żadnego dokumentu potwierdzającego odbycie szkolenia, a jedynie stosowna informacja wpisywana była do akt personalnych strażnika.

Pierwsza samodzielna ustawa dotycząca funkcjonowania straży gminnych weszła w życie w 1997 r. (ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych Dz. U. Nr 123, poz. 779).

Wśród głównych postanowień stanowiła m. in., że:

- a) straże są umundurowanymi formacjami powołanymi do realizacji zadań ustawowych, w tym także wynikających z ustaw i innych aktów;
- b) istotą ich działania jest ochrona porządku publicznego;
- c) powoływane są do życia przez rady gmin, a straże miejskie przez rady miast;
- d) bezpośredni nadzór nad działalnością straży sprawuje wójt, burmistrz lub prezydent miasta, a w zakresie fachowym – Komendant Główny Policji, bądź z jego upoważnienia – właściwy komendant wojewódzki Policji;

Do ustawy wydane zostały akty wykonawcze precyzujące funkcjonowanie tej formacji, a w tym zasady użycia przez strażników środków przymusu bezpośredniego, czy legitymowania.

Z biegiem czasu widocznym stało się, że wśród „słabych stron” tej ustawy znalazły się kwestie dotyczące:

- a) nieuregulowanej pragmatyki służbowej strażników gminnych (miejskich);
- b) ograniczonych uprawnień strażników w zakresie możliwości stosowania środków oddziaływania wychowawczego;
- c) wąskiego katalogu wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych (miejskich) mogą nakładać grzywnę w drodze mandatu karnego;
- d) możliwości uzyskania zezwolenia na wykorzystanie pojazdów służbowych straży, jako pojazdów uprzywilejowanych w ruchu drogowym;
- e) istoty nadzoru Komendanta Głównego Policji nad strażami gminnymi (miejskimi);
- f) braku regulacji odnoszących się do szkolenia podstawowego strażników.

Nowelizacja ustawy o strażach gminnych z 2003 r. (ustawa z dnia 12 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy o strażach gminnych oraz niektórych innych ustaw; Dz. U. Nr 130, poz. 1190) oraz aktów wykonawczych do ustawy wprowadziła kolejne zmiany w zakresie funkcjonowania straży, a w tym:

- a) wprowadziła prawo straży do przetwarzania danych osobowych;
- b) przyznała strażom dostęp do bazy danych centralnej ewidencji pojazdów i kierowców (tzw. CEPiK) oraz nieodpłatnego dostępu do danych ze zbiorów meldunkowych, zbioru PESEL oraz ewidencji wydanych i utraconych dowodów osobistych;
- c) zobowiązała strażę do prowadzenia ewidencji etatów, wyposażenia w środki przymusu bezpośredniego oraz wyników działań straży;
- d) podniosła znaczenie szkolenia podstawowego strażników, określając m. in. zakres programowe szkolenia oraz warunki i zakres udziału w sile Policji;
- e) uregulowała kwestie fachowego nadzoru Komendanta Głównego Policji nad strażami gminnymi (miejskimi);
- f) odebrała strażnikom prawo do używania broni pańczej gazowej z jednoczesnym umożliwieniem stosowania paralizatorów elektrycznych;
- g) przyznała strażom prawo do obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych, tzw. monitoring wizyjny.

- b) przywróciła, utracone w 2002 r., prawo do podejmowania decyzji o przemieszczeniu lub usunięciu pojazdu z drogi na koszt właściciela w sytuacji pozostawienia pojazdu w miejscu, gdzie jest to zabronione i utrudnia ruch lub w inny sposób zagraża bezpieczeństwu;
- i) przyznała strażnikom prawo do dawania poleceń lub sygnałów uczestnikowi ruchu lub innej osobie znajdującej się na drodze;
- j) analogicznie do rozwiązań odnoszących się do policjantów – rozszerzyła ochronę praw strażnika;
- k) wprowadziła odrębne badania lekarskie i psychologiczne;
- l) dostosowała przepisy ustawy o strażach gminnych dotyczących broni do regulacji wprowadzonych ustawą o broni i amunicji;
- m) uporządkowała kwestie należnego strażnikowi umundurowania.

Nowelizacja, w art. 25 ust.4 ustawy o strażach gminnych, zobligowała jednocześnie Ministra właściwego do spraw wewnętrznych do określenia, w drodze rozporządzenia, minimalnego zakresu programu szkolenia podstawowego strażników gminnych, warunki i zakres udziału Policji w szkoleniu podstawowym, sposób powoływania, skład i tryb działania komisji egzaminacyjnych, kwalifikacje członków komisji, obowiązki przewodniczącego komisji, formę egzaminu oraz organ właściwy do wydania świadectwa złożenia egzaminu i wzór świadectwa.

Przedmiotowe rozporządzenie¹, w załączniku nr 2, po raz pierwszy określiło wzór świadectwa ukończenia szkolenia podstawowego przez strażników gminnych (miejskich) - wzór w załączeniu.

Wzór ten, pomimo kolejnych nowelizacji ustawy o strażach gminnych (miejskich)², nie uległ zmianom i nadal obowiązuje.

Odnosząc się w tym stanie prawnym do podniesionej przez Pana Dyrektora wątpliwości, czy wszyscy strażnicy gminni (miejscy), będący w czynnej służbie, powinni posiadać świadectwo ukończenia szkolenia podstawowego, o którym stanowi art. 25 ustawy o strażach gminnych, sprzecznie informuję, że wymóg ten dotyczy strażników zatrudnionych po dacie wejścia w życie ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. o zmianie ustawy o strażach gminnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 130, poz. 1190), gdyż dopiero ta ustawa określiła jednolity wzór przedmiotowego świadectwa.

¹ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 stycznia 2004 r. w sprawie Szkolenia podstawowego strażników gminnych (miejskich) - akt archiwalny.

² Ustawa z dnia 22 maja 2009 r. o zmianie ustawy o strażach gminnych, ustawy o Policji oraz ustawy - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. Nr 97, poz. 803) oraz ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie drogowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 5, poz. 13)

Luty						
Wt	Śr	Cz	Pt	Sob	Nied	
					1	
	7	8	9	10	11	12
	14	15	16	17	18	19
	21	22	23	24	25	26
	28	29				

kwiecień						
Cz	Pt	Sob	Nied	Pn	Wt	Śr
			1	2	3	4
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Maj						
Cz	Pt	Sob	Nied	Pn	Wt	Śr
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

